ЧЕК-ЛИСТ САМООЦІНЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Організація публічного сектору (узгоджено з COSO ERM та моделлю трьох ліній захисту)

Порахуйте кількість позначених пунктів і внесіть це значення як бал (0–4) до таблиці оцінювання в розділі 11.

Найважливіший принцип при «позначенні пунктів чек-листа» полягає в тому, що твердження має підтверджуватися відчутними доказами, а не лише заявами. (Докази можуть включати, наприклад: затверджені політичні документи, протоколи засідань, звіти аудиту, витяги з реєстру ризиків, записи про навчання або результати опитувань персоналу. Характер і достатність доказів залежатимуть від компонента та контексту.)

1. Лідерство та культура управління ризиками (вага 15%)

Мета: оцінити, чи задає керівництво тон для ефективного управління ризиками.

Чек-лист

☐ Вище керівництво активно сприяє обізнаності щодо ризиків і підзвітності.

☐ Апетит до ризику визначено, затверджено та доведено до відома.

☐ Керівники заохочують відкрите обговорення ризиків і проблем.

☐ Персонал розуміє свою роль у виявленні та управлінні ризиками.

☐ Відсутня культура пошуку винних, яка перешкоджає інформуванню.

2. Рамка управління ризиками (вага 10%)

Мета: визначити, чи існує структурована, документована рамка.

Чек-лист

☐ Існує актуальна політика управління ризиками.

☐ Ролі та відповідальність відповідають моделі трьох ліній захисту.

☐ Використовується стандартна методологія ідентифікації та оцінки ризиків.

☐ Управління ризиками інтегроване з плануванням і бюджетуванням.

☐ Управління ризиками вбудоване в управління проєктами та програмами.

3. Ідентифікація ризиків (вага 15%)

Мета: оцінити, наскільки добре ризики виявляються в організації.

Чек-лист

☐ Виявляються стратегічні, операційні, проєктні, ІКТ-ризики та ризики шахрайства.

☐ Враховуються нові ризики (кібербезпека, ШІ, якість даних, фінансова стійкість).

☐ Регулярно проводяться воркшопи або консультації з питань ризиків.

☐ Моніторяться зовнішні фактори (регуляторні, політичні, економічні).

☐ Виявляються взаємозалежності та наскрізні ризики.

4. Оцінка та аналіз ризиків (вага 15%)

Мета: оцінити якість і послідовність бальної оцінки та аналізу ризиків.

Чек-лист

☐ Ризики оцінюються за послідовними критеріями впливу та ймовірності.

☐ Контролі оцінюються з точки зору дизайну та операційної ефективності.

☐ Оцінки залишкового ризику є реалістичними та обґрунтованими доказами.

☐ Взаємозалежності ризиків враховуються в оцінках.

☐ За потреби використовується сценарний аналіз або стрес-тестування.

5. Пом'якшення ризиків та ефективність контролів (вага 20%)

Мета: визначити, чи є заходи реагування на ризики належними та ефективними.

Чек-лист

☐ Заходи пом'якшення чітко визначені та закріплені за відповідальними особами.

☐ Заходи пом'якшення пропорційні та економічно виправдані.

☐ Зони високого ризику отримують пріоритетну увагу.

☐ Існують і оцінюються плани безперервності діяльності та дій на випадок надзвичайних ситуацій.

☐ Впроваджено управління ризиком шахрайства та протидію шахрайству.

Бальна оцінка

6. Моніторинг, звітування та ескалація ризиків (вага 10%)

Мета: оцінити, чи є інформація про ризики своєчасною, точною та чи вживаються за нею заходи.

Чек-лист

☐ Реєстри ризиків регулярно оновлюються.

☐ Шляхи ескалації чіткі та належним чином використовуються.

☐ Тенденції та закономірності ризиків аналізуються в часі.

☐ Моніторяться ключові індикатори ризику (KRI).

☐ Про суттєві ризики звітують Комітету з аудиту та ризиків.

7. Надання впевненості та модель трьох ліній захисту (вага 10%)

Мета: оцінити силу надання впевненості на всіх лініях захисту.

Чек-лист

☐ Перша лінія (керівництво) ефективно моніторить ризики та контролі.

☐ Друга лінія (ризики, фінанси, комплаєнс) забезпечує оскарження та нагляд.

☐ Третя лінія (внутрішній аудит) забезпечує незалежну впевненість.

☐ Рекомендації впроваджуються своєчасно.

☐ Охоплення наданням впевненості відповідає профілю ризиків організації.

8. Результати та вплив (вага 5%)

Мета: оцінити, чи покращує управління ризиками результативність.

Чек-лист

☐ Ризики управляються в межах апетиту до ризику.

☐ Менше інцидентів, збоїв чи несподіванок.

☐ Проєкти реалізуються вчасно та в межах бюджету.

☐ Зменшено втрати від шахрайства чи порушень вимог.

☐ Надання послуг стало більш стійким і надійним.

ІНСТРУМЕНТ БАЛЬНОЇ ОЦІНКИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ (0–100)

Організація публічного сектору, узгоджено з COSO ERM та моделлю трьох ліній захисту

9. Метод бальної оцінки

Кожен компонент оцінюється за шкалою 0–4:

4 – Ефективно

3 – В цілому ефективно

2 – Частково ефективно

1 – Неефективно

0 – Не впроваджено / немає доказів

Кожен компонент має вагу, що відображає його важливість. Зважені бали в сумі дають 100.

10. Ваги компонентів

Компонент	Вага (%)
1. Лідерство та культура управління ризиками	15
2. Рамка управління ризиками	10
3. Ідентифікація ризиків	15
4. Оцінка та аналіз ризиків	15
5. Пом'якшення ризиків та ефективність контролів	20
6. Моніторинг, звітування та ескалація	10
7. Надання впевненості (модель трьох ліній захисту)	10
8. Результати та вплив	5
Разом	100

11. Таблиця бальної оцінки

Для кожного компонента внесіть бал від 0 до 4. Інструмент автоматично розраховує зважений внесок.

Щоб розрахувати зважений бал для кожного компонента, поділіть свій бал на 4, а потім помножте на вагу компонента. Наприклад, бал 3 з вагою 15% дає: 3 ÷ 4 × 15 = 11,25.

Виключно для ілюстрації нижче наведено гіпотетичний приклад заповненої таблиці. Ваги можна змінювати відповідно до країнового контексту за умови, що в сумі вони завжди дорівнюють 100%.

Компонент	Бал (0–4)	Вага (%)	Зважений бал (Бал ÷ 4 × Вага)
Лідерство та культура	1	15	3,75
Рамка	2	10	5,0
Ідентифікація	2	15	7,5
Оцінка та аналіз	1	15	3,75
Пом'якшення та ефективність контролів	3	20	15,0
Моніторинг та звітування	2	10	5,0
Надання впевненості	2	10	5,0
Результати та вплив	1	5	1,25
ЗАГАЛЬНИЙ БАЛ (0–100)			46,25

12. Інтерпретація загального балу

Загальний бал	Рейтинг	Інтерпретація
85–100	Високоефективно	Управління ризиками вбудоване, проактивне та надійне.
70–84	Ефективно	Сильна система з незначними потребами вдосконалення.
55–69	Частково ефективно	Суттєві прогалини: потрібні вдосконалення.
0–54	Неефективно	Значні слабкі місця; висока незахищеність від некерованих ризиків.